

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE 2015 - 2020

Podkrušnohorské gymnázium, Most, příspěvková organizace	
Č. j.: D2/09/ PGM	Účinnost od: 1. 9. 2015
Spisový znak: PGM/OR1/09	Skartační znak:
Změny:	

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE pro období 2015/2019

I. Úvod

Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem školy na rozdíl od minimálního preventivního plánu (MPP), který je koncipován jako plán jednoletý a je vždy pro daný školní rok aktualizován. Školní preventivní strategie svým konceptem MPP zastřešuje v obecnější a dlouhodobější rovině.

Při tvorbě školní preventivní strategie vycházíme z dostupné legislativy, školních vzdělávacích programů školy a dalších interních dokumentů.

Legislativa:

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018,
- Strategie prevence rizikového chování u dětí a mládeže v Ústeckém kraji na období 2013-2018,
- Metodický pokyn ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č. j. MŠMT – 21149/2016
- Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28.

Cíl působení školy v oblasti prevence rizikových projevů chování

- žák odpovědný za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku.
- žák schopný řešit problémy
- žák s negativním vztahem k návykovým látkám
- žák přijímající zdravý životní styl
- žák vybavený přiměřenými sociálně-psychologickými dovednostmi, dělající samostatná a správná rozhodnutí, duševně odolný vůči negativním vlivům.

V naší strategii hraje významnou roli i aktivní zapojení rodiny do prevence rizikových projevů chování, a to prostřednictvím dostatečného informování a aktivitami zaměřenými na tuto cílovou skupinu.

Škola si uvědomuje i narůstající trend agresivity, násilí, vulgarismů, toleranci společnosti k legálním drogám a ve strategii má zakotvenou snahu o jeho minimalizaci. Aby tyto cíle strategie mohly být naplňovány, je důležitá osobnost učitele, který se pozitivně podílí na vývoji sebeuvědomování žáků, je vzdělaný, komunikativně vybavený, spolupracující se zainteresovanými subjekty (PPP, SVP, OSPOD, Policie ČR, Městská policie apod.).

II. Potřeba strategie

Škola nepřijímá zodpovědnost za výchovu ke zdravému životnímu stylu. Škola rodičům pomáhá v rozvoji dítěte jeho vzděláváním a socializací ve skupině dětí. Prevence založená ve společnosti předpokládá řadu spolupracujících složek. Vedle rodiny a školy jsou to orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnická zařízení, místní samosprávy, poradenské instituce ve školství, policie, kulturní střediska, zájmové organizace, podnikatelské subjekty apod. Škola usiluje o integraci primárně preventivních aktivit, které sama poskytuje, se službami specializovaných zařízení.

Za problémy v oblasti primární prevence u dětí a mládeže jsou považovány:

- nedostatečná ochrana dětí před alkoholem a pasivním kouřením v rodině a na veřejnosti
- vysoká společenská tolerance k legálním drogám
- mobilní telefony, internet
- liberalizace drogové politiky
- absence pocitu zodpovědnosti za vlastní zdraví
- podceňování primární prevence
- prevence jen ve školách, absence prevence v rodinách
- nechuť pedagogů vyvíjet aktivity, které nepřinášejí okamžitý viditelný výsledek
- nedostatečné využití stávající legislativy
- neodbornost pedagogů v dané oblasti (absence právního vědomí)
- nedostatečné pravomoci školních metodiků prevence.

III. Cíle strategie

a) dlouhodobé

základními cíli strategie primární prevence rizikového chování jsou:

- Výchova ke zdravému životnímu stylu a pozitivnímu sociálnímu chování
- Rozvoj a podpora sociálních kompetencí žáků
- Funkční informační systém, funkční systém vzdělávání školních metodiků
-

b) střednědobé

- Vytváření a distribuce metodických materiálů
- Proškolení dalšího školního metodika v rámci specializačního studia školních metodiků prevence podle vyhlášky č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků a kariérním růstu (financování z dotačních programů)
- Využívání financů programů Prevence prostřednictvím vlastních projektů
- Proškolení pedagogického sboru v oblasti primární prevence
- Zavedení třídnických hodin

c) průběžné

- Mapování potřeb v oblasti primární prevence
- Vzdělávání učitelů k práci se třídním kolektivem
- Využívání a zavádění nástrojů k této práci

Prevence rizikového chování zahrnuje především aktivity v oblastech prevence:

- a) násilí a šikanování,
- b) záškoláctví,
- c) kriminality, delikvence, vandalismu a jiných forem násilného chování,
- d) ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže,
- e) xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu,
- f) užívání návykových látek (vč. opomíjeného alkoholu a kouření), anabolik, medikamentů a dalších látek
- g) netolismu (virtuálních drog) a patologického hráčství (gamblingu),
- h) diváckého násilí,
- i) komerčního sexuálního zneužívání dětí,
- j) syndromu týraných a zneužívaných dětí,
- k) sekt a sociálně patologických náboženských hnutí.

Obecné cíle strategie školy konkretizuje MPP, který je vždy vypracován na konkrétní školní rok.

IV. Cílové skupiny

Strategie je zaměřena na všechny žáky všeobecného čtyřletého a osmiletého gymnázia a na žáky gymnázia se sportovní přípravou, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem, s některými typy specifických vývojových poruch chování a také k dětem výjimečně nadaným a talentovaným.

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům a pedagogům bez potřebných zkušeností. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují školní poradenské služby - výchovné poradkyně, školní metodičky prevence, speciální pedagožky a třídní učitelé.

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako šikana, kyberšikana, projevy netolerance nebo výskyt drog. Individuální pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, rodičům žáků – agresorů v případech šikany a kyberšikany.

V. Priority naší preventivní strategie

1. Utváření odpovídajícího klima školy: Zdravý kolektiv = pohoda ve škole.

Vztah učitel – žák

V naší škole budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Každý žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor a jeho potřeby. Učitelé podporují naslouchání, zapojení všech členů skupiny, podporují odpovědnost žáka za řešení konfliktu. Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku.

Ve škole již řadu let působí Debatní klub, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel diskuse, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, klást otázky, podněty k životu školy.

Od 1. 9. 2010 v naší škole působí Komise výchovného poradenství, jejíž členy jsou výchovní poradci, školní metodičky prevence, školní psycholog a speciální pedagožky. Příznivé klima ve třídách podporujeme organizováním adaptačních kurzů, školních výletů, exkurzí, návštěv filmových a divadelních představení, koncertů, besed, lyžařského výcvikového kurzu, sportovně turistického kurzu, přespávání ve škole atd.

Školní prostředí zábavnou formou zpříjemňují akce směřující k oživení klimatu ve škole jako např. tematické a projektové dny, sportovní akce, účast v přírodovědných, sportovních, dopravních, literárních, výtvarných a jiných soutěžích.

Škola realizuje ve spolupráci s odborníky Adaptační kurzy pro žáky prvních ročníků a Adaptační den pro primu. Jejich cílem je stmelení nově vzniklých kolektivů.

Projektové vyučování a celoškolské projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Umožňují intenzivní spolupráci tříd v rámci ročníků. Žáci se navzájem poznávají a učí se spolupracovat. Aktuální školní projekty jsou vyvěšeny na školním webu.

Pedagogická diagnostika

Učitelé věnují pozornost žákům, registrují signály o možném problému žáka a hledají příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracují s rodiči, výchovným poradcem, metodikem prevence, speciálním pedagogem a školním psychologem. Tito odborníci se do diagnostického a terapeutického procesu zapojí a případně doporučí další odbornou péči odborných institucí.

2. Vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času žáků

Škola nabízí našim žákům různé volnočasové aktivity (nabídka je vyvěšena na školním webu). Žáci se mohou realizovat v pěveckém sboru školy „Smog“, v Klubu tvůrčího psaní či v Debatním klubu.

Mimoškolní činnost žáků podporuje škola také výhodným pronájemem školních prostor cizím subjektům (Atletický klub).

3. Komunikace s rodiči, veřejností

Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace. Rodiče mají také možnost navštívit výuku (Dny otevřených dveří a otevřeného vyučování), poznat prostředí školy a lépe tak pochopit potřeby svých dětí ve škole.

Rodiče mohou využít konzultačních hodin k návštěvě třídního učitele, výchovného poradce, metodika prevence, speciálního pedagoga nebo školní psycholožku a konzultovat jakýkoliv problém svého dítěte. Konzultace jsou možné i mimo stanovené konzultační hodiny po předchozí domluvě. O prevenci RCH jsou rodiče informováni na třídních schůzkách na začátku školního roku. Třídní učitelé představí školní metodiky prevence a ostatní členy Komise VP, předají rodičům informace o jejich práci, o konzultačních hodinách a předají jim také e-mailové adresy a telefonní čísla na členy Komise VP. Dále třídní učitelé upozorní na webové stránky školy, na kterých je možné tyto informace získat. Na těchto stránkách je prezentována práce Komise VP a ŠMP a také nabízejí řadu materiálů a rady pro rodiče žáků i pro žáky.

4. Průběžné sledování konkrétních podmínek a situace ve škole z hlediska rizik výskytu patologických jevů, včasné zachycení ohrožených žáků, zvýšená pozornost rizikovým skupinám žáků.

Tato činnost je zaměřena především na dobu mimo vyučování, tzn. na přestávky, ale také před a po vyučování. Vyžaduje participaci všech zaměstnanců školy, tedy pedagogů i správních zaměstnanců. Vyučující, který vykonává dohled nad žáky, kontrolují i rizikové prostory jako je WC, šatny apod. Zvýšenou pozornost věnují pedagogové ohroženým žákům především na akcích mimo vyučování.

Ke zjištění aktuálního stavu rizikového chování ve škole jsou využívány pravidelné porady sboru, dotazníková šetření a ankety, práce třídních učitelů a připomínky žáků a rodičů.

5. Systémové zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, oblastí preventivní výchovy do výuky

Klíčové vyučovací oblasti jsou:

- oblast přírodovědná (např. biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog atd.)
- oblast zdravého životního stylu (např. výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, podmínky správné výživy, zdravý vývoj a příprava na život, volný čas apod.)
- oblast společenskovední (proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím apod.)
- oblast občanské výchovy (postavení rodiny ve společnosti, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence atd.)
- oblast sociálně právní (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy apod.)
- oblast sociální patologie (postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikanování, rasismus apod.)

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech:

- Výchova ke zdraví
- Občanská výchova a základy společenských věd
- Semináře sociologie, psychologie
- Přírodověda, biologie
- Chemie
- Tělesná výchova
- Výtvarná výchova

Podpora ekologické výchovy:

- Environmentální den
- Sběr plastových lahví a umělohmotných vršků
- Třídění odpadů

6. Systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v metodikách preventivní výchovy, nácviky praktických sociálně psychologických dovedností, techniky rozvíjení osobnosti, metody vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a řešení problémových situací

Prioritou je vzdělávání pedagogů v oblasti klimatu třídy, dále třídních učitelů v oblasti efektivního vedení třídnických hodin a zvyšování právního povědomí všech pedagogických pracovníků.

7. Poskytování poradenských služeb a zajišťování poradenských služeb specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro žáky, rodiče a pedagogy

Poradenské služby poskytuje Komise výchovného poradenství na obou pracovištích školy v Mostě a v Bílině (výchovné poradkyně, školní metodičky prevence, speciální pedagožky) a školní psycholožka. Důraz je kladen na důvěryhodnost a dostupnost těchto služeb.

VI. Řešení přestupků

Porušování školního řádu, držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy a na školních akcích, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Také projevy šikanování mezi žáky resp. vůči učiteli, tj. fyzické násilí, omezování osobní svobody, ponižování, zneužívání informačních technologií k znevažování důstojnosti apod., kterých by se dopouštěl kdokoli vůči komukoli (žáci i dospělí), jsou v prostorách školy a při všech školních akcích a aktivitách přísně zakázány a jsou považovány za vážný přestupek proti školnímu řádu. Při jejich zjištění postupuje škola dle ustanovení školského zákona, metodického pokynu MŠMT a školního minimálního preventivního programu.

V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. jednání s rodiči na úrovni výchovné komise
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. v případě dealerství NL oznámení Policii ČR.

VII. Zveřejnění informací

Informace budou zveřejňovány ve složce Sbor (pro pedagogické pracovníky školy), na webových stránkách školy a také na nástěnkách ŠMP a výchovného poradenství ve vestibulech obou pracovišť školy.

Informace obsahují důležitá telefonní čísla a adresy (linky důvěry apod.) a další informace, které se vztahují k tématům zařazeným do Minimálního preventivního programu, zásady první pomoci při výskytu šikany apod.

Dalším informačním zdrojem pro žáky a hlavně vyučující je školní knihovna a odborná literatura v kabinetech školních metodiků prevence a v pracovních výchovných poradkyň. Během školního roku jsou tyto knihovny pravidelně doplňovány o několik aktuálních titulů.

VIII. Personální zajištění prevence

Výchovné poradkyně

Výchovné poradkyně koordinují společně se školními metodičkami prevence a ostatními členy Komise VP aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřují se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovné poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách. Výchovné poradkyně navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vedou individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informují o možnostech odborné péče a další pomoci. Jednají se sociálním odborem OSPOD. Konzultují problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

Školní metodičky prevence

Školní metodičky prevence spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikují s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vniklého problému dávají podněty k možné nápravě. Spolupracují s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinují předávání informací o problematice rizikového chování ve škole, dokumentují průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Školní psycholog

nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Provádí diagnostiku a intervenci. Navrhuje vhodné odborné a metodické materiály a jiné pomůcky pro preventivní aktivity školy a sleduje ve spolupráci s ostatními pracovníky školy rizika vzniku sociálně patologických jevů, navrhuje cílená opatření k jejich včasnému odhalování a řešení.

Třídní učitelé

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod ŠVP. Vedou třídnické hodiny. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Učitelé, trenéři

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, vyučují dle principů a metod ŠVP. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků, konzultují případné problémy

Ředitel školy

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby Výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod. Dle potřeby spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními a jinými odbornými institucemi, informuje zákonné zástupce o možnostech odborné péče.

IX. Vyhodnocení preventivní strategie

O činnosti v oblasti primární prevence vedou školní metodičky prevence průběžné záznamy, s jejichž výsledky pravidelně seznamují vedení školy, ostatní pedagogické pracovníky a rodiče žáků. Preventivní strategie je vyhodnocována v souvislosti s vyhodnocováním MPP a může být ve výše zmíněném období doplňována a měněna. Celkové zhodnocení této strategie proběhne na konci zvoleného období v roce 2020.

V Mostě dne 30. 8. 2015

Mgr. Karel Vacek
ředitel školy